

Søforklaringer A-Z

ANERKJENDELSE Se *STORM*

ANGST Se *OFFENTLIG ANGST*

BUMSER Se *NORDET*

CENTRALKOMITÉ Se *INDSAMLING*

DØDE SKIBE Skibe, hvis navn, hjemsted og nationalitet ikke kan identificeres og som driver i land uden levende folks medfølge. Et dødt skib er i rapporten Ny Strandingsliste registreret som strandet ved Møns nordlige kyst efter stormfloden i 1872. Se *SORTSØ*

EJDORF Se *KILDER*

FORSKELLIGE VERDENER Se *PRIVAT OMRÅDE?*

GLASFIBER Glasfibre bruges til dataoverførsel. Denne metode overtager i stigende grad den traditionelle brug af kobberkabler. Data overføres i form af lysglimt fremfor som elektroniske impulser. Se *LYS*

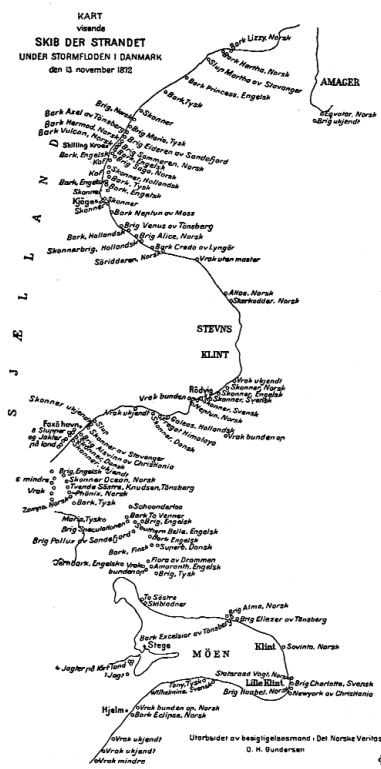
GÆSTFRIHED I forbindelse med stormfloden, november 1872, viste kystbefolkningen sig at være til uvurderlig hjælp for de nødstedte. Flere steder langs Danmarks østvendte kyster redede lokalbefolkningen ikke bare søfolkene fra druknedøden, men tog dem indenfor i deres hjem, gav dem mad, tøj og tag over hovedet til man fik overblik over deres situation. Se *VANDLIDT*

HJÆLP Se *NØDHJÆLP*

INDSAMLING Efter stormfloden i 1872 blev der nedsat en Central-komité, der koordinerede en storstilet indsamlings til de nødlidte ofre for katastrofen. Mange lokale nødhjælpskomiteer blev dannet i provinsen og bidrog betydeligt til indsamlings. Efter sigende skulle dette have været et enestående eksempel på solidaritet. Også 'danske venner' i udlandet bidrog; således kom der økonomiske bidrag fra bl.a. Færøerne, Norge, Chicago, Tysk Sydvestafrika og andre steder i verden. Hjælpen var kærkommen; fra Bogø til Brøndbyvester var skaderne til lands af betydeligt omfang. Til vands vedrørte stormfloden, ud over at være en menneskelig katastrofe, den internationale handel. Uanede mængder af varer, fra tømmer til korn og andre afgrøder, gik tabt. Handelskibet "Hope" fra London, som strandede ved Nyord nord for Møn, blev den største ulykke af dem alle.

JOLLE Se *SORTSØVEJ*

KILDER Kjeld Ejdorf: "Stormfloden den 13. november 1872. Danmarks største strandingskatastrofe", 2002, Forlaget Skib Den Almindelige Danske Skibsførerforenings medlemsblad, nr. 2, 1934

Illustrerede Tidende, årgang 14, nr. 688, 1872
www.wikipedia.org

LYS Som vand er solens stråler kilde til vedvarende energiformer. Solceller drives ved, at modtage og omdanne lysenergi til elektronisk energi. Se *SOLCELLE*

MØEN Se *Q MIL*

NORDET Indsø ved Møns købstad Stege. Her er jollen, som er parkeret på Sortsøvej mellem den 15. august og den 4. november 2009 i forbindelse med udstillingen instantHERLEV, strandet på en privat grund. Se *DØDE SKIBE*

NORDSØEN ..."I nordsøen ja, jeg har siden hen passeret Nordsøen i

Hundrede vis af Gange, men aldrig har jeg set Nordsøen saa oprørt som i disse Dage. Hele Nordsøen var som et frysende, piskende, hvid-skummende Hav af Sø og Vand. Det blæste saa haardt i Orkanstødende, saa Toppen af Bølgerne, Brækkerne, som vi kalder dem, blev pisket til Vejrs i Form af store, tunge Vanddraaber, og hvor de kom, der slog de haard. Naar disse Vanddraaber med en voldsom Kraft blev slynget imod Skibssiderne og Husene paa Dæk, saa lød det som uafbrudte Geværskalver. Og dog, Orkanstødenes Hülen, i Rigningen, Tovværkets Dasken og Slaaen paa Stænger og Master, Bølgernes øredøvende Brusen naar de kæntrade, den infernalske Støj overdøvede alt andet(...) Hvilken Pen formaar vel at beskrive en Sømands Tanker, naar Elementernes Rasen overdøver alt og alle." En anonym passager i *Dagbladet*, 17.11. 1872

NØDHJÆLP Se *INDSAMLING*

OFFENTLIG ANGST "70% af verdens befolkning bor på de 50% af verdens jordoverflade, der ligger nær ækvator. Mange af disse mange mennesker får deres drikkevand og vand til markerne fra ferskvands-søer og floder, der bliver forsynet med vand fra gletcherne og snemængder i Andes, Afrika og Himalaya. Men disse gletchere smelter i øjeblikket hurtigere, end vi nogensinde tidligere har set. Og når gletcherne forsvinder, så forsvinder samtidig ferskvands-søerne. Og hvad skal disse mennesker så gøre? De kan flytte sig! Og et af de steder de kan flytte

ferie, kolliderer - eller sammenfalder - to verdener; er stranden da en privatsfære for nogle eller et offentligt rum...? Se *GÆST-FRIHED*

Q MIL ..."Da 10.000 Tønder Laud omtrent svare til 1 Q Mil, var det altsaa lienved 4 J Mile eller lige saa meget som Møen, der vare dækkede med Vand."

RIGSDALER De mange strandinger på Nyord og Møn trak arbejdskraften midlertidigt ud til bjergningsarbejdet. "Dagleieren forlanger fra 3-8 Rigsdaler om Dagen. Malere og Vertshusholdere ere blevne Told-assisterter med en Løn af 10 Mark daglig - de finder det, at være Embedsmand er bedre end at stryge med Penslen og skjænke halve Baierre." *Møens Folkeblad*, 20.11. 1872

SOLCELLE En enkelt solcelle med max effekt på 5W holder et batteri ladet op i løbet af dagen, selv ved almindelige lysforhold uden stærk solskin. Denne form for solcelle er vandtæt og kan monteres udenørs. Ved jollen, som er parkeret på Sortsøvej (se *NORDET*), kan man - når solen tillader det - høre en lydoptagelse fra Store Bro i Stege. Lyden af byrummet, de passerende biler, busser, traktorer, knallerter, snakkende café-gæster, de lokale bumser og andet godtfolk, afspilles ved hjælp af energi fra solceller.

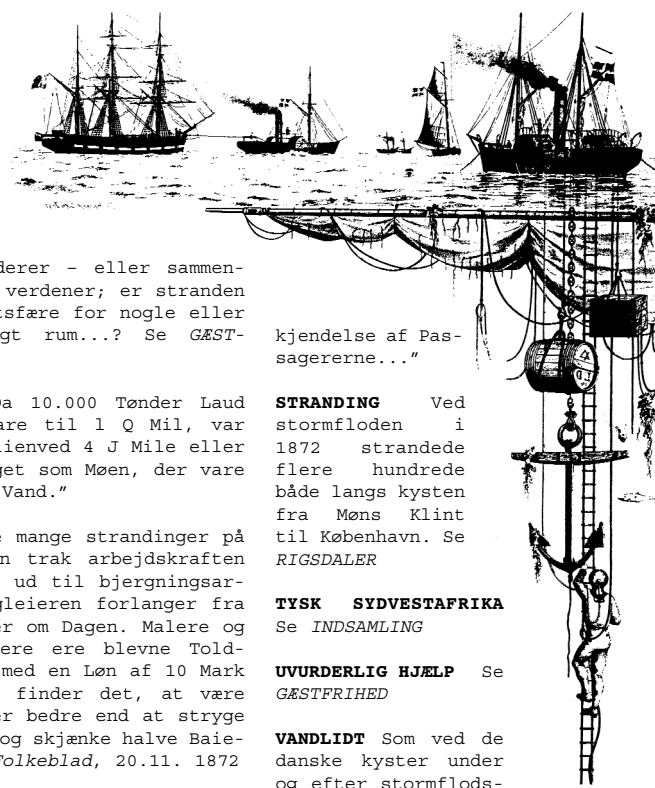
SORTSØ Beliggende på Nordfalster vest for Møn. Også her strandede en del fartøjer under stormfloden i 1872. Se *STRANDING*

SORTSØVEJ Se *NORDET*

STORM ..."Først det Syn, der mødte os her paa Rhreden, lod os ane, at der havde blæst en svær Storm. Paa Indrerheden laae Skibene mellem hverandre som Møblerne i en Stue, hvor der bliver gjort rent; og det syntes en Umulighed at komme igennem dette Kaos, selv med Snille. Men Kapt. Brabant kom igjennem med "Aarhus" med beundringsværdig Ro og Dygtighed, lige før Mørket faldt paa, og fortjener den største Aner-

Aftegning af foto, taget ved den sydspanske kyst, bragt i Politiken, april 2004, under overskriften "De døde på vejen til Ford Europa"

kjendelse af Passagererne..."

STRANDING Ved stormfloden i 1872 strandede flere hundrede både langs kysten fra Møns Klint til København. Se *RIGSDALER*

TYSK SYDVESTAFRIKA Se *INDSAMLING*

UVURDERLIG HJÆLP Se *GÆSTFRIHED*

VANDLIDT Som ved de danske kyster under og efter stormflods-katastrofen i 1872 kan man i dag ved de spanske kyster møde vandlidte og nødstedte - bådflygtninge, som har taget den farlige færd på flere hundrede sømil fra Afrikas kyster for at drage mod Europa og drømmen om en bedre tilværelse. Rejsen tager ofte sit udgangspunkt i en dyrt købt forestilling om, at det europæiske kontinent er tilgængeligt og rummer mulighed for, at tjene penge og leve en rimelig tilværelse uden sult og elendighed. Se *PRIVAT OMRÅDE?*

X Betegner i matematikken en ubekendt størrelse. Se *OFFENTLIG ANGST*

YGGDRASIL I nordisk mytologi er Yggdrasil et vældigt asketræ. Under Ragnarok bliver træet revet op med rode og brændt som følge af de store skovbrande, som hærger på det tidspunkt.

ZONE Betegner et område, eksempelvis et jordbælte, en himmelegn, et administrativt eller klimatisk område, og tilhører yderligere den mindste afdeling af en landskabsform. Se *PRIVAT OMRÅDE?*

E, Ø, Å,